

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Proprietatea și organul oficial al Asoc. instit. financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Inscris sub Nr. 22/1938 la Tribunalul Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacția și administrația: Sibiu, Strada Visarion Roman Nr. 1-3

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500.—; pentru particulari Lei 400.—; pentru cooperative funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300.—. În străinătate Lei 800.—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare □ cm. Lei 6.—

Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH.**

Redactor responsabil: **Dr. Mihai Veliclu.**

Sumarul:

Scurtă privire retrospectivă. — Roosevelt și situația economică. — Trimiteri fiscale. — Exportul de sare. — Din reviste străine: Sir Norman Angell. Pierre Caxotte. Lucien Romier. Alphonse Daudet. — Democrație și libertate. — Luptă de clasă socială? — Jocul de bursă. — Sumarul pe anul 1941.

Scurtă privire retrospectivă.

Anul 1941 a fost deosebit de bogat în evenimente excepționale. Poate că de când a izbucnit acest războiu, care ia din ce în ce caracterul de mondial, cele mai decisive momente ale lui, s'au desfășurat în cursul anului expirat. Zicem decisive pentru că deși în 1940 au fost reduse la tăcere câteva din țările apusene, între care numărăm: Franța, Belgia, Olanda și mai la Nord, Norvegia, totuși întorsătura pe care au luat-o lucrurile în cursul anului 1940 trece ca importanță mult peste faptul de mai sus, oricât am avea în vedere că țările menționate reprezintă din punct de vedere politic și spiritual factori de o superioară expresie.

După cum se știe, încă la începutul lunii Aprilie Peninsula Balcanică s'a aprins ca un izvor de petrol. Tocmai când se credea că Jugoslavia a aderat ordinii înfăptuite în sectorul de sud-est

al Europei, a răbufnit cu o deosebită furie disensiunea, care apoi a trebuit să fie lichidată pe calea armelor. Ca urmare a acestui fapt frontul din sud-est, care se formase prin diferendul italo-grec a fost și el dizolvat, astfel că Peninsula Balcanică s'a eliberat de conflicte războinice.

Odată cu dizolvarea fronturilor balcanice s'a ajuns și la importante transformări teritoriale. Jugoslavia, țară formată prin reunirea Slavilor din sudul Dunării și Savei a cărei atmosferă politică de mult clocotea de altfel din cauza neînțelegerilor interne, s'a descompus în vechile ei mădulare. Croația și Muntenegru și-au obținut independența, iar Slavonia a fost anexată de Italia. Astfel Serbia a rămas în hofarele pe cari le avea înainte de războiul balcanic.

Faptele acestea ne spun răspicat ce însemnează o eternitate pentru anumite popoare în anumite împrejurări politice. Este cazul să menționăm finuta noastră decentă, care deși în fața atâtor grave desamăgiri, a rămas cumpănită și hofărită, uitând că din partea fostei noastre aliate, ni s'au arătat de multeori colții.

Dar cum am spus, conflictul armat s'a lichidat și mirosul prafului de pușcă

se îndepărtase oarecum dela hotarele noastre. A fost însă numai o îndepărtare aparentă, o iluzie înșelătoare. Țara noastră trăia sub durerea amputărilor teritoriale. Timpul s'a scurs sub cascada evenimentelor în vâltoarea unor griji și dureri pe cari de multă vreme Țara Românească nu le mai înregistrase. Plutea în aer mereu amenințarea vecinilor hrăpăreți dela Răsărit cari își tot ațîșau planurile de dominație. Din ce în ce mai agresivi, bubă s'a spart în ziua de 22 Iunie când bolșevismul a fost atacat în fapt de Germania, România și Finlanda, iar simbolic de aproape toate țările europene. Cu această ocazie s'au dat pe față pretențiile rusești cari tindeau la dominarea Europei. Acest fapt realizat, ar fi însemnat crepusculul unei spiritualități în locul căreia nu Rușii cu firea și structura lor asiatică puteau aduce ceva în loc.

Când s'a văzut care era țelul bolșevic s'a produs în toată Europa un reviriment esențial. Războiul acesta nou n'a mai fost privit ca o expediție de revanșă politică, ci ca un act de o importanță covârșitoare care lasă în umbră orice urmă de interese parțiale, formând cheia de viață sau de moarte a două lumi deosebite: una bazându-se pe spiritualitatea creatoare și cultura seculară a Europei apusene, iar alta pornind dela înjosirea sufletului uman și reducând omul la o simplă viețuitoare organică. De aceea cu drept cuvânt s'a numit el, cruciada contra bolșevismului. Cele două antagonisme s'au ciocnit astfel într'o uriașe încheștare de forțe mergând până la viziuni apocaliptice al cărei rezultat va arăta ce e omul însuși. În măsura în care el va rezista, monstrul care de douăzeci și cinci de ani bestializează fosta împărăție a Țarilor va fi trântit la pământ pentru ca să nu-și mai arate uriciunea niciodată.

Este fără îndoială ușor de înțeles că astfel stând lucrurile din punct de vedere politic, economia Europei s'a găsit într'o mare suferință. Producția ei a stagnat în măsura în care forțele productive au fost puse în slujba războiului. În ce măsură au fost ele aservite acestui scop, ne dăm ușor seama dacă avem în vedere mărimea și fărâș conflagrației. În această ordine de idei să nu trecem ușor peste

faptul, că din toată Europa numai trei țări nu sunt în războiu efectiv: Elveția, Turcia și Suedia. Celelalte sau că au trecut prin pârjolul lui, sau iau parte la el într'o formă oarecare.

Pe lângă faptul că războiul și-a înglobat o mare parte a producției țărilor sale, așa că viața economică s'a găsit într'o vădită strâmtoare, se mai adaugă la acesta, imposibilitatea circulației mărfurilor din cauza închiderii mărilor. Europa a fost astfel redusă din punct de vedere industrial la propriile sale resurse cari nu numai că s'au micșorat, dar din cauza frontului nici ele nu pot fi puse integral la dispoziția tuturor. Să nu uităm de exemplu că prin frontul bolșevic au fost scoase din posibilitatea de întrebuințare materiile prime ale diverselor regiuni rusești pe cari dacă Europa nu le avea la dispoziție în totalitatea lor înaintea izbucnirii războiului, făcea în orice caz uz de ele, într'o oarecare măsură. Din cauza aceasta consumul anumitor produse nu mai poate fi acoperit, iar circulația altora a fost enorm de mult îngreuiată. Spre a înlesni futura o aprovizionare se iau peste tot măsuri restrictive.

Circulația produselor n'a fost împiedecată numai de închiderea mărilor, ci și de neregulata circulație feroviară. Transporturile masive de trupe au reclamat întrebuințarea materialului rulant pe o scară mare, așa că satisfacerea celorlalte nevoi nu s'a mai putut îndeplini decât cu mari restricțiuni. Din această cauză schimbul între regiuni a stagnat, mărfurile s'au rărit pe piață și astfel echilibrul prețurilor s'a rupt, ceea ce a provocat neliniște și îngrijorare.

În cadrul acestei vieți agitate și anormale nici Țara noastră n'a fost lipsită de suferințe. Ea a fost nevoită să suporte consecințele fatale ale atâtor anormalități internaționale, cari adăugate celor interne au constituit pentru anul 1941, o epocă de sbucium și de convulsii.

Vieța politică românească a fost caracterizată anul trecut de criza din Iulianuarie, care a degenerat precum se știe într'o rebeliune ce putea să ne aducă

atâta rău dacă energia Conducătorului Statului n'ar fi știut s'o înăbușe la vreme. Ea n'a rămas totuși fără urmări căci descifrarea tâlcurilor sale și pedepsirea vinovaților continuă. Peste celelalte greutăți în care se sbate Statul a venit și acesta, aducând cu sine cu atât mai multă nevoie de revizuire a conștiințelor.

S'a trecut prea ușor peste capitalele momente pe cari le trăia Țara după dureroasele evenimente din vara anului 1940 pentru ca la câteva luni ea să mai suporte și o astfel de lovitură. Era momentul suprem de reculegere și hotărâre la muncă fructuoasă spre a putea arăta lumii că cele ce se petrecuseră siluiseră dreptatea și batjocoriseră sensibilitatea noastră: Lucrul acesta a fost dovedit cu o jumătate de an mai târziu. Atunci blazarea a făcut loc sentimentului de mândrie de a lupta pentru pământul strămoșesc. Luptele eroice și faptele strălucite de arme au arătat ce rană adâncă ne cauzaseră vecinii cutropitori de peste Nistru cari își închipuiau că nu li se mai poate opune nimeni. Prin aceste lupte și fapte, pământurile românești pângărite de un popor fără Dumnezeu, în vara anului 1940, au ajuns din nou în mâinile noastre. Astfel România cea visată de strămoși nu mai are de făcut decât un singur pas, spre a ajunge iarăși la cadrul său istoric și la forma sa rotundă.

Din punct de vedere politic anul 1941 ne-a adus deci o mare înviore în suflete. E prea fericit momentul pentru ca alături de el să vorbim de simple evenimente secundare. Dar nu avem ce face și creșterea la răboj trebuie să-și urmeze cursul ei, spre a contura o perioadă de timp, măsurată cu unitatea ei obișnuită și consacrată. Economicește vorbind lucrurile s'au petrecut sub semnul războiului care precum am văzut, era general. Se înțelege dela sine că într'o astfel de situație când nu numai noi, ci întreaga Europă se frământa pentru un destin mai bun, s'au înregistrat multe greutăți și multe suferințe. După anul agricol slab care a fost 1940, aprovizionarea a trebuit să fie într'o măsură oarecare raționalizată. Ne-a lipsit în special grâul, care pentru ca să ajungă la toți, a trebuit să fie întregit cu mălai. Nu s'ar putea totuși spune că au fost

privațiuni generale, ci doar stări de lucruri caracteristice unor vremuri anormale. În ultimul timp s'a accentuat totuși lipsa fălpii care cu toată raționalizarea, n'a putut fi înlăturată.

Recolta anului 1941 a stat sub semnul vremii. Ploile permanente din primăvară, vară și toamnă, au împiedecat într'o bună măsură muncile agricole. Totuși grâul se pare că a putut fi la timp recoltat, deși războiul a izbucnit tocmai în preajma secerișului. Numai porumbul a întârziat în unele locuri cu coacerea, iar pentru a se usca a fost lăsat anume necules, de aceea l-a cam ajuns iarna timpurie.

Aprovizionarea orașelor s'a făcut cu destulă greutate date fiind condițiunile restrictive ale circulației cerealelor. Anumite măsuri de reglementare au fost greșit interpretate și astfel s'au ivit inerențele lipsuri momentane cari însă au fost la timp înlăturate. De altfel trebuie să se înțeleagă că într'o stare de război nimic nu poate funcționa perfect. Lumea dela noi obișnuită cu belșugul de altădată s'a alarmat de unele anormalități, dar trebuie să se înțeleagă că vremurile de astăzi sunt aspre și pretind disciplină desăvârșită. Numai sub semnul disciplinei și al înțelegerii vom fi în stare să înfruntăm adversitățile timpului.

E adevărat că în ce privește aprovizionarea se puteau lua unele măsuri mai precise. La un moment dat s'au făcut înscrieri pentru cartele. Era foarte bine dacă aceste cartele ar fi fost introduse pentru că s'ar fi evitat înfrigurarea aprovizionărilor masive. Cei cari au putut au alergat pe toate căile și au pus toate stăruințele spre a fi scutiți de grija zilei viitoare, cel puțin într'o măsură oarecare. Numai că această măsură nu este accesibilă oricui, cei mai mulți trăesc din venitul zilnic pe care nu-l pot investi și cu atât mai puțin anticipa. De aceea era foarte bine dacă printr'o metodă oarecare se asigură fiecărui cetățean strictul necesar.

Date fiind marile cereri de produse alimentare s'a căutat să se evite scumpirea lor prin stabilirea prețurilor maxime. Măsura pornește dela o bună intenție, dar aplicată izolat nu dă rezultate obiective. Aceasta datorită faptului că dacă există un preț maximal, nu există

o obligație de a vinde. În felul acesta marfa se oferă intermitent, la perioade neregulate, iar publicul nerăbdător se neliniștește și astfel se turbură echilibrul pieței. Se pare că mai bune rezultate ar fi dat introducerea cartelelor prin cari consumatorul avea o certitudine că va obține în baza lor minimumul necesar de alimente. În felul acesta se înlătură orice tendință de a se forma depozite neproporționate cu nevoile. Nu este mai puțin adevărat însă că nedisciplinarea publicului constituie un factor hotărâtor în eventualele neajunsuri cari se întâmpină pe piață. Din acest punct de vedere ar fi foarte multe de spus căci disciplina este factorul cel mai important care guvernează viața unui popor, atât în vremuri normale, dar cu atât mai mult în vremuri anormale.

Starea de războiu a contribuit de sigur și la alte lipsuri. Toate sunt inerente unor vremuri în cari destinul Națiunii primează. De aceea se caută să se satisfacă întâi nevoile legate de apărarea națională și apoi celelalte. Din această cauză chiar articolele fabricate nu mai sunt la discreție. Materiile prime sunt ierarhizate la fabricație în ordinea importanței nevoilor cărora le sunt destinate. De aceea nu este de mirare că unele se găsesc foarte greu, iar altele sunt destinate exclusiv scopurilor de apărare națională.

De sigur populația simte asprimea vremurilor dar lupta care se dă, hotărâște soarta futură. De aceea fiecare este obligat să-și reducă pretențiile până la ieșirea la un liman. În orice vreme eforturile naționale au avut rezultate dacă fiecare cetățean a înțeles importanța lor. Cumpăna istoriei nu trebuie să mai oscileze. Ea trebuie să indice precis voința noastră nestrămutată de a birui cel mai groaznic dușman pe care l-am avut vreodată. Cu această hotărâre să trecem în anul care vine și să lăsăm orice altă preocupare de-o parte. Procedând astfel anii vor trece, dar Românii vor trăi în veci.

Ing. GH. BRÂNDUȘ.

Roosevelt și situația economică.

Mussolini întreba în 1933, în ziarul „N. Fr. Presse” din Viena, într’un articol: „Ce punct de vedere are Roosevelt? Sistemul economic al președintelui”, și cita din cartea lui Roosevelt „Looking Forward”. Mussolini scria că, după lectura cărții și-a pus întrebarea, ca la marea adunare fascistă a seniorilor, în Roma, în Oct. 1932: „Este situația, în care trăim de patru ani de zile o criză în „interiorul” sistemului sau este o criză a sistemului însuși?”

Răspunsul lui Roosevelt ar fi: „Numai pe una din paginile din urmă ale cărții pare să indice (R.) că această criză nu este una din crizele obișnuite, care revine mereu, ciclic, ci este o *criză constituțională* sau chiar o *criză a civilizației*”. Și M. citează din Roosevelt: „Dacă e vorbă să dăinuiască actuala ordine socială, trebuie să se arate vrednică de ostenele noastre, de sacrificiile noastre și de strădaniile grele ale antecesorilor noștri și anume în timpul proxim. Trebuie să recunoaștem că s’au dus în îndeplinire schimbări radicale între puterile economice ale lumii, în cadrele unui timp extrem de scurt”.

Roosevelt „a... părăsit pământul clasic al liberalismului economic și aceasta într’un mod categoric. S’a debarasat de școala Manchester cu „Laissez-faire, laissez-aller”-ul ei — spune că a avut să sufere, de fapt, *stăpânirea oligarhică a câtorva sute de oameni*, în detrimentul poporului întreg, care se afla, după o perioadă de iluzii comerciale, pe marginea abizului economic și în nemijlocita apropiere a catastrofei sociale”.

„Respectul față de proprietatea privată este prea îndreptățit”, spune Roosevelt, „dar exercitarea dreptului de proprietate privată nu se poate deslipi de necesitatea luării în considerare a interesului complexului. Recunoașterea inițiativei este de aprobat, dar *individualismul* nu are să fie pricina lipsei și *mizeriei* ci trebuie să țină seama de consumator, de muncitor, de posesorul de acții”. Președintele e de acord cu principiul luptei libere, de concurență, dar „în timpuri de criză lupta liberă de concurență, este un mecanism care nu funcționează”. Concede, mai departe, că statul să nu fie nici factor conducător în economie, nici capitalist, dar există după dânsul *anumiți* rami de industrie, ca d. e. uzinele electrice, la cari poate să-și revendice rolul unui administrator, direct sau indirect. Și *poziția tradițională a liberalismului economic la judicatura socială e reprobată de Roosevelt* și constată, că statul, în timpurile moderne, are să se îngrijească de lupta împotriva șomajului, a nenorocirilor în industrie și de asigurările la bătrânețe și ale invalizilor. Președintele declară că această dezvoltare treptată a activității sociale a statului este inevitabilă și e binecuvântată și că e vorba să fie organizată cu multă grijă.

„Ași numi, în împrejurările acestea, guvernarea lui Roosevelt pe teren economic, hotărât „*intervenționistă*“. După Roosevelt „*n'au să*“ cugete și să acționeze bărbați conducători ai lumii comerciale ca persoane singurale, ci ca părți ale aparatului național și social. Este a se considera însă această intervenție a statului apărută și apreciată de Roosevelt transitorie, vrea să zică: mărginită la răstimpul crizei actuale? Un pasagiu din prefață și multe pagini ale cărții însăși lasă pe lector să ajungă la concluzia că Roosevelt *nu* este împotriva unei intervenții preventive și sistematice a statului în afacerile economice. Ba se declară chiar pentru *planificare* (economic planning) nu numai câtă vreme dăinuște răstimpul acesta, ci pe lungă durată“. Și ajunge în cartea sa la definiția acestei *politici intervenționiste*, ca program, întru cât este vorba de *agricultură*, care ocupă în cugetarea sa *locul întâiu*, întru cât e vorba de întreprinderile publice, de sistemul de transport, de bănci și de institutele de economii, de tarifele vamale și de relațiile internaționale. „O declarație a drepturilor economice, o ordine constituțională economică — aceasta este problema comună de rezolvit din partea bărbatului de stat și a omului de afaceri. Este *minimul* ce se preține de o ordine durabilă, asigurată, socială. Trebuie să ne bucurăm că epoca ne indică cumcă fondarea unei astfel de ordine este nu numai o politică de stat *corectă*, ci singurul fir conducător sigur pentru structura noastră economică“.

O altă observație a lui Roosevelt, care îți dă prilej de meditație, observație care — iarăși — ține cont de realitate și arată că președintele nu mai este stingerit de dogme, sună: „Știu că libertatea individuală și fericirea individuală nu însemnează nimic *câtă vreme* nu este ordonată în sensul ca să facă imposibil ca ceea ce dă pâne unuia să aducă moartea altuia“.

Una cu principiul fascismului este principiul că statul nu poate fi despărțit de soarta economiei, deoarece aceasta ar însemna că s'ar despărți astfel Statul de soarta poporului. În cartea lui Roosevelt se află indicații ocazionale asupra necesității colaborării tuturor factorilor producători, ce ne amintește bazele statului fascist corporativ.

Câtă vreme însă fascismul, în urma unei adevărate revoluții, a introdus inovații cari acționează adânc și a creat instituții, capabile de o *rezolvare organică* a problemelor, de cari bolesc și Statele Unite, Roosevelt nu se apropie să discute nici una din problemele acestea, ca: recunoașterea juridică a corporațiilor de meseriași și din industrie, oprirea grevei și a lock-out-urilor, judecătoriiilor muncii, corporațiile naționale și comerciale, cari trebuie să aducă singuraticelor categorii o administrare proprie, sub scutul Statului. Rămâne încă tot la sistemul intervenției de stat indirecte, pe calea unor comitete — mai mult sau

mai puțin permanente, de un caracter politic sau administrativ. *Atmosfera în care se mișcă sistemul, ca cugetare și în mod practic, se aseamănă, de sigur, atmosferei fascismului; ar fi însă o exagerare să vrei să susții mai mult decât atâta*“.

Mussolini, în „convorbirile“ sale cu Emil Ludwig (1932): Statul fascist conduce și *controlează pe patroni*, dela pescuit până la industria grea dela Val d'Aosta. În această regiune este Statul proprietar de mine și de zăcămintele. Statul se însărcinează cu transportul, acela al căilor ferate îi aparține. Numeroase uzine sunt ale Statului. Toate acestea *nu* sunt un socialism de Stat, deoarece noi *nu dorim un monopol în care Statul să facă toate*. Noi numim aceasta o intervenție a Statului. Este pe de a'ntregul definit în *Carta del Lavoro*. Dacă nu funcționează ceva — se întrepune statul.

— Evoluția aceasta merge crescând? întrebă E. L. Și capitalul va asculta întotdeauna?

— Cu totul *crescendo*. Capitalul va asculta până la sfârșit. N'are mijloace de a rezista. *Capitalul nu este un dumnezeu; el e un instrument*“.

În 1932 vizitează Italia trimisul special al marelui reviste franceze „L'illustration“ și are o convorbire cu Mussolini. Vine vorba și despre bănci și tată ce-i mărturisește Mussolini d-lui Em. Schreiber: „Eu cred că statul trebuie să intervină cât mai puțin în ajutorul marilor întreprinderi industriale în primejdie. De altfel am lăsat să fie îngropate multe bănci. Am preferat să le las să moară decât să impun contribuabilului italian sarcini din ce în ce mai grele pentru ca să salvez pe imbecili, pe megalomani sau pe hoji. N'am permis nici ca falimentul să ajungă în Italia o industrie nouă, când activul realizat al unui faliment nu atinge 40 sau 50% al pasivului, iau măsuri contra acestor falși necinstiți. Dacă recidivează, schimbându-și reședința sau numele, se expun până la o reclusiune de zece ani și li se și dă. Cunoști, de sigur, povestea bancherului Manzini, care a fost condamnat la 17 ani reclusiune, fratele său la 14 și fiul său la 12.“

Nu stau la îndolală să trimit la „confino“ (deportare pe insulele Liparice sau la o „reședință“ impusă, într'un oraș îndepărtat câteodată de 50 sau 100 km. de orașul propriu) pe toți aceia, a căror activitate apare curat frauduloasă, chiar și când codul nu permite să-i lovești întotdeauna“.

— „Dar cine pronunță o astfel de judecată“, întrebă interlocutorul.

— „Un tribunal excepțional, compus din prefect, din căpitanul carabinieriilor și din secretarul partidului fascist. Lucrurile astea merg repede la noi. Într'o oră sau în două s'a terminat totul. Așa am trimis pe Gualino pe insule“.

H. P. P.

Trimiterile fiscale.

— Înţelesul unor cifre. —

Cetim în Decretul-Lege al scutiţilor şi reducerilor temporare de impozite, acordate expulzaţilor şi refugiaţilor — deci exilaţilor — ardeleni, o sumă mare de scutiri şi reduceri exprimate prin cuvinte cu înţeles.

Dar mai vedem şi trei articole cu trimiteri la diverse legi fiscale.

Spre a veni în ajutorul cetitorilor noştri, cari nu mai au la îndemână colecţia legiuirilor fiscale, am scotit de bine şi folositor, ca să arătăm aici şi înţelesul cifrelor, la care suntem trimişi.

Aşa de ex. *articolul 2*, prevede scutirea de taxe de timbru la actele civile şi comerciale prevăzute de legea timbrului şi a impozitului pe acte şi fapte juridice art. IV. paragrafele: 1, 2, 3, 4, 5, 14, 17, 18, 19, 26, 27, 28, 30, 32, 37, 38, 39, 43 şi 48.

Intrebarea este: ce fel de acte civile şi comerciale se cuprind în aceste paragrafe?

Prin aceste cifre se înţeleg următoarele: Petiţiunile adresate autorităţilor; cererile pentru transcripţiuni şi inscripţiuni; actele de identitate, biletele de frontieră ale localnicilor; exemplarele de acte autentice; înscrierile de convenţii şi de transacţii, conturile şi borderourile originale; copiile sau extrasele eliberate de către societăţile comerciale; filele din registrele de acte de protestare, precum şi cele din registrele jurnal, inventar, procesele-verbale ale adunării generale, ale administratorilor, din registrul Cartea-Mare, ale societăţilor comerciale; brevetele şi concesiunile pentru exerciţiul unui comerţ; brevetele de invenţiuni; cererile pentru înscrierea mărcilor de fabricaţie; pentru înmatriculare în Registrul comerţului; cererile pentru permise de exploatare; pentru schimbarea numelui; cărţile de avocat; paşapoartele; permisele eliberate de primari; brevetele pentru desfacerea beuturilor.

Articolul 2 al Decretului-Lege mai face trimiteri, — pentru scutire totală pe timp de 2 ani — la parag. 9, 10, 11, 12, 14 şi 15 din Art. 15 al Legii Timbrului.

Dar ce se subînţelege prin aceste cifre? Iată-le aici: Vânzările de cesiuni de părţi sociale în societăţile civile şi colective; vânzarea dreptului de farmacie; vânzările de drepturi litigioase; cesiunile de drepturi succesoriale; convenţiunile scrise sau verbale şi convenţiunile dintre sofi, privitoare la comunităţile de bunuri.

Apoi trimiterile *Articolului 4 al Decretului-Lege* ne interesează pentru reducerea la un sfert a impozitelor proporţionale prevăzute prin paragrafele: 1, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 16 şi 19 din art. 14 precum şi cele din paragrafele 1, 4 şi 7 din art. 15 din Art. 15 al legii Timbrului proporţional.

Iată ce cuprind cifrele acestor trimiteri: Acţiunile societăţilor anonime; depozitele de valori în nu-

merar şi bunuri; deschiderile de credit simplu sau în cont-curent; convenţiunile pentru deschideri de credit garantate cu gaj; convenţiunile de împrumuturi; actele de garanţie a creanţelor, însă numai atunci când garantarea se face prin act separat; cesiunile de răscumpărare a creanţelor; contractele de editură; vânzările de acţiuni ale societăţilor comerciale, civile şi industriale; contractele de închiriere, subînchiriere şi arendare; apoi actele de anti-creză şi cele de ipotecă; convenţiunile de mandat; Capitalul social în numerar şi aporturile sociale consistând în obiecte şi (sau) drepturi.

În sfârşit, mai avem trimiterile la cifrele romane din p. a) *Art. 6 al Decretului-Lege* care se fac la titlul II al Legii impozitelor directe cap. I, II, III, IV şi VI.

Înţelesul acestor cifre romane este uşor, dar e cu totul negativ, deoarece de aici lipseşte numai *capitolul V, adică impozitele pe salarii*.

V. VLAICU.

Exportul de sare.

Încă sub stăpânirea turcească România provedea cu sare întreg Balcanul şi Asia Mică. Sunt cunoscute în ţară peste două sute zăcăminte de sare. O parte din aceste au trecut la Ungaria cu teritoriul nordic al Transilvaniei; totuşi trei pătrimi ne-au mai rămas, aşa că posibilităţile de export sunt şi mai departe favorabile.

În cele cinci exploatări mai mari şi mai raţionale, s'au produs în a. 1940 peste 300.000 tone sare. În a. 1939 exploatarea a fost de 375.000 tone. Exportul a fost în a. 1939 de 60.000 tone; în a. 1940 numai de 47.000 tone. Preţul încasat a rămas — datorită urcării generale a preţurilor — în ambii ani în jurul sumei de 30 mil. Lei. În bugetul pe anul curent venitul este prevăzut cu Lei 118 mil.

După războiul mondial exportul nostru s'a îndreptat mai cu seamă spre Bulgaria şi Jugoslavia. În locul Jugoslaviei am încheiat acorduri de livrare cu Sârbia şi Croaţia. Ungaria a importat dela noi între a. 1934—1939 cantităţi crescânde de sare, până ce cu încorporarea teritoriilor cedate a ajuns să-şi acopere singură trebuinţele.

Piaţa Cehoslovacă a absorbit numai cantităţi neînsemnate din producţia noastră. Ba 60 tone au fost exportate chiar în Africa de Est.

În a. 1928 s'a făcut încercare de a pătrunde în pieţele din India. S'a încheiat un contract de livrare cu o firmă engleză pentru 60.000 tone sare; fină şi primul transport a fost expediat cu două vagoane la Citagong şi Calcuta. Celelalte state liferante au pretins ca şi România să adere la cartelul de preţuri. România refuzând acest lucru, firmele din cartel au

scăzut imediat prețul sării în consumul din India cu 1/3-a parte, împiedecând astfel ducerea la bun sfârșit a contractului. S'a putut vinde numai 50 tone sare presată ce a fost expedită cu un al treilea vapor. Ulterior cartelul indic a mai făcut și o propagandă iloyală contra sării românești pentru a împiedeca pentru totdeauna pătrunderea ei în India. Intre altele s'a argumentat cu împrejurarea că sarea din România este extrasă de criminali condamnați, un lucru nesuferibil pentru Hinduși. Cartelul însă nu s'a putut bucura multă vreme de rezultatul acestei antipropagande, deoarece a fost disolvat sub presiunea mișcării naționaliste din India. Sunt deci posibilități ca în viitor exportul să se poată relua sub condiții mai prielnice. Situația geografică favorabilă a țărilor noastre și zăcămintele imense de sare încă neexploatare, sunt pentru viitor un indiciu, că exportul spre Orient ar putea avea pentru România o importanță tot mai mare.

Un alt semn îmbucurător pentru export este, că în a. 1920 România a început un export de sare în Ucraina. Expansiunea noastră spre Est dusă la bun sfârșit de armatele noastre victorioase vor deschide drum larg și comerțului nostru cu aceste regiuni.

Sarea românească posedă toate calitățile pentru un export masiv: ea este de calitate primă și locurile de exploatare nu sunt departe de porturile de pe Dunăre. Debușuri ușor accesibile și cu mari necesități de import sunt suficiente. În deceniile trecute au fost mari piedeci cauzate de costul de producție, care însă azi a scăzut cu 70% mulțumită unei metode mecanizate de extragere.

Un alt impediment, ușor de delăturat, este administrația greoaie a salinelor cari sunt monopol de stat. Despre o reformă în sens mai elastic sunt convinse și cercurile conducătoare.

M.

Din reviste străine.

Sir Norman Angell, scriitorul economist englez cu renume mondial, premiat cu premiul Nobel (în 1933), autorul cărții „Marea Iluzie“, redactorul revistei „Foreign Affairs“ scrie: dacă copiilor le arătăm în școală forma rotundă, de glob, a pământului și îi învățăm mecanica mai simplă a corpurilor cerești — de ce nu le vorbim și despre „noțiunea (ce trebuie să o aibă) despre mecanica simplă a mașinăriei sociale și economia, cu ajutorul căreia trăim? Cunoscutul bancher american *Vanderlip* a descris pe *americani*, mai deunăzi, ca pe nește „*analfabeți într'ale economiei (sociale)*“.

Articolul lui Angell e intitulat „Omul de pe stradă (de duzină) și economia“.

Pierre Caxotte, în art. de fond „*Capitalism și speculă*“ în revista săpt. „*Je suis partout*“, recenzând lucrarea „*La Bourse*“ (bursa), scrisă de d-nii Lewinsohn și Pick zice:

Foarte diferit este jocul de bursă, pe care-l descriu tocmai, cu virtuozitate, d-nii Lewinsohn și Pick, jocul acesta se bazează pe știri false, pe panică, pe urlete, pe bluff, pe statistici trucate (falsificate) și pe syndicate, cari falsifică cursurile. Jocul acesta este aproape fără de legături cu realitatea economică și dacă este indispensabilă o piață financiară *sănătoasă*, o Bursă cu vârtejuri constante este un indiciu de febră, și ea însăși, este o boală. Averile câștigate în joc sunt imorale și dacă nu poți împiedeca pe naivi să se lase jupuși în tripouri, poți cel puțin să împiedeci pe deținătorii de tripouri de a lua dirijarea economiei naționale“.

* * *

Lucien Romier scria în „*Paris-soir*“ (10 III. 1934): „Dacă s'ar fi apucat conducătorii națiunilor, de câțiva ani, cu tot atâta zel să caute debușuri nouă pentru munca oamenilor, cu cât zel folosesc viclenia de a irita interesele și pasiunile concetățenilor lor, n'am număra, încă și astăzi, douăzeci și cinci sau treizeci de milioane de șomeri, chiar numai în țările civilizate.“

„Nu dai nutremânt oamenilor cu dispute asupra trecutului sau cu jocuri de spirit despre ceea ce ar putea să fie. Nu-i întărești pe oameni cu plângeri referitor la ceea ce este. Nu e de ajuns nici chiar de a le propovădui speranța. Trebuie să le deschizi, în mod practic, calea veselă a strălucirii în comun și a șanselor de a creia“. (Din articolul: „*Lupta oamenilor*“).

* * *

Alphonse Daudet își descrie impresiile avute în lumea bursierilor dela Bursa din Paris, în „*Po-veștile*“ sale de Luni.

„În timp ce îmi vorbea am fost îmbrânciți, împinși spre zid. Era pe trotuarul uneia din acele străzi așa de agitate, cari duc dela Bursă la Bancă, plină de oameni grăbiți, distrați, cu gândul numai la afacerile lor, „*butichieri*“ îngrijorați, cari alergau să-și retragă biletele lor, mici bursieri cu fețe jospnice, cari își aruncau cifre în urechi, în treacăt. Fiindu-mi dat să ascult toate aceste proiecte minunate, în mijlocul acestei mulțimi, în acest cartier de speculatori, unde simți parcă graba și febra jocului de hazard — asta îmi aducea înfiorarea unei lecturi a unei povestiri de naufragiu pe întinsul mării. Vedeam net tot ceea ce îmi spuneau oamenii aceștia, aceste catastrofe, pe alte fețe și speranțele, cari rățăceau, în alți ochi rățăciți. Mă părăsi brusc, după cum mă abordase, dând năvală în acest *vârtej de nebunie, de visuri, de minciuni*, ceea ce oamenii aceștia numeau, într'un ton serios: *afaceri*“.

H. P. P.

Democrație și libertate.

Houston Stewart Chamberlain, germanul, scrie în broș. sa „Democrație și libertate“ (München 1917):

„Aceia cari au un adevărat interes la forma de guvernament ridicată pe acești doi stâlpi atât de putrezi — alegători incapabili, parlamentari incapabili — sunt oamenii finanțelor! Partea cea mai mare a cărții (economistului de seamă *Delaisi*. „Democrația și finanțării“) se referă la analiza cât se poate de minuțioasă a manierei cum i-a reușit *capitalismului-mare* să-și formeze din *democrație* cea mai minunată, mai flexibilă și mai puternică unealtă pentru exploatarea complexului. „Își închipue de obicei lumea că finanțării ar fi contrarii democrației: o idee fundamental greșită. Din contră: sunt conducătorii acestei democrații și cei mai devotați propagatori ai ei, ba, putem spune cu inima liniștită: sunt inventatorii democrației“. (Cu citatul acesta din *Delaisi* este pe deplin de acord *Chamberlain*). Tot acolo, în cartea lui *Delaisi*, apărută în 1910 se arată puterea nefastă a finanțierilor francezi asupra presei și — între altele — *Delaisi* ajunge la concluzia, după ce analiza geneza financiară a jurnalelor mari franceze — *Petit Journal*, *Petit Parisien*, *Journal*, *Matin*, etc. —; „Sunt vreo 20 de bărbați cari se întrunesc seară de seară și cari iau hotărâre ce să știe și ce să nu știe poporul francez a doua zi dimineața. Iar poporul suveran care crede că știe toate și că controlează toate, nu știe, în realitate, și nu controlează“.

Luptă de clasă socială?

Musy J. M., fost ministru de finanțe și președ. al Republicii federative elvețiene, într-o conferință: „Problemele economice, financiare și monetare“, ținută în București, în Decembrie 1934.

... „Eu știu că baza întregii acțiuni socialiste este lupta de clasă și contra acestei lupte de clasă trebuie să avem curajul a ne ridica.

Domnilor, când auzim pe acești socialiști cari se pretind a fi mai înaintați decât noi, propunând omenirii să se înapoieze la starea gregară a turmei, nu mă pot împiedeca de a le spune adevărul în față. *Civilizația creștină* a afirmat valoarea morală individuală a omului, întărindu-i individualitatea; ea este aceea care a ridicat plebea antică la nivelul de azi. O înapoiere la starea gregară care reprezintă o civilizație depășită de mult, ar fi o regresivitate deconcertantă. — Toți aceștia pun înainte formula perimată a comunismului. Este însă foarte greu, mai ales într'un regim democratic care este expus acțiunii demagogice, de a rezista primejdiei.

Eu am făcut, după cum spuneam, o asemenea experiență, și vă voi arăta, în câteva cuvinte, despre ce a fost vorba. În 1923 socialiștii elvețieni au lansat o inițiativă care tindea la o prelevare asupra averilor,

mergând până la 25 la sută. Această prelevare nu trebuia de altfel să atingă decât 15 la sută din populație. Ispita era foarte mare. În numeroase cercuri se spunea că este o mare încercare la care va fi supusă *democrația elvețiană*. Eu nu m'am îndoit o singură clipă că inițiativa aceasta va fi respinsă. Persoane foarte serioase credeau că se vor găsi totdeauna 80 la sută din alegători cari să poată fi convinși a hotărâri că ceilalți 20 la sută vor plăti. Am plecat atunci într-o comună socialistă la Locke, centru exclusiv muncitoresc, spre a susține acolo punctul meu de vedere. Am expus auditorului motivele prezentării pentru care poporul elvețian trebuie să respingă inițiativa socialistă.

Am arătat în acea împrejurare, deosebirea care există între natura bogăției din evul mediu și natura bogăției în economia modernă. Spuneam ascultătorilor mei că în evul mediu, atunci când șerbul lucra pentru seniori, folosul era numai pentru aceștia din urmă. Astăzi, în economia modernă, când un industriaș vrea să câștige un milion nu o poate face fără ca persoanele din jurul lui să câștige alte câteva milioane. *Bogăția modernă, regimul capitalist actual nu sunt un ideal; ele suferă de numeroase defecte. Dar este sigur că bogăția modernă are un caracter cu totul deosebit din punct de vedere social de aceea ce era bogăția altădată.*

Pentru a ilustra această idee, am povestit compatrioților mei din Locke următoarea istorioară:

Într'un sat din cantonul Appenzell, unul din cele mai frumoase cantoane ale Confederației, trăia un țăran cu oarecare avere care s'a hotărât într'o zi să plece în America spre a face avere. El plecă, debarcă în Statele Unite și fu apucat de Heimweh (nostalgie, dorul de patrie). Se gândea la munții săi, auzea sunetele tălăngilor turmei sale. Ne mai putând rezista, s'a înbarcat spre a se înapoia în Europa.

În drumul de întoarcere, vaporul pe care se afla țăranul se ciocni de un iceberg (munte de gheață plutitor), luă apă și începu să se scufunde.

Țăranul privea liniștit pe punte la groaza celorlalți, în timp ce el își fuma pipa. Căpitanul vaporului se opri atunci în fața acestui țăran pe care moartea părea că nu-l impresionează.

— Nu vezi că se scufundă vaporul? întrebă căpitanul. Dâr țăranul îi răspunse calm:

— Mi-e absolut indiferent, vaporul nu este al meu.

Lucrătorii cărora le-am povestit această istorioară au înțeles perfect învățătura care se desprinde din ea. Dumineca următoare comuna Locke respinge inițiativa socialistă cu o foarte mare majoritate. Din 4000 comune elvețiene una singură a acceptat inițiativa socialistă, prin care se cerea poporului să hotărască că numai 15 sau 18 la sută din totalul populației va face sacrificiul câtorva sute de milioane de franci“.

	Pagina.		Pagina.		Pagina.
„Frigor“ S. A.	263	Noul curs al mărcii germane	165	Controlul actelor de dispoziție ale străinilor	63
„Frigorifere“	255	Noul plan european	249	Decret-Lege privitor la măsurile excepționale pentru starea de războiu	213
Guano-fosfat românesc (Cioclovina)	65	Plafonul de dobânzi	45	Decret-Lege pentru completarea atribuțiilor Ministerului Econ. Naționale	7
În regiunile mai bogate de animale	256	Politica de credit a Băncii Reichului	151	Decret-Lege privitor la acordarea unui nou termen debitorilor din teritoriile evacuate	53
Introducerea sist. actuarial la cassele și fond. de pensii	23	Politica de credit în Nordul Transilvaniei	262	Desființarea comisiilor de romanizare	26
Lână din lemn	135	Problema academică a comprimării spelor bancare	215	Fuzionarea societăților bancare	195
Limitarea beneficiilor	277	Puterea de viață a băncilor românești	152	Legea pentru așezarea contribuțiilor directe	151
Dr. Lübkes și Dr. Drescher	16	Roman Visarion—Gheorghe Barițiu, corespondența pag. 83, 93, 105, 113, 129, 148, 237, 245, 250, 259, 269, 278	120, 278	Legea timbrului fiscal	121
Mecanizarea contabilității	221	Românizarea vieții economice în Timișoara	6	Modificarea decretului-lege din 19 Octombrie 1940 privitor la societățile anonime	188
Membrii clerului nu pot face parte din consilii de administrație	49	Romier Lucien	293	Modificarea legii bancare	133
Munca prizonierilor de războiu	215	Roosevelt și situația economică	290	Modificarea legii pentru refacerea creditului	108
Piese de 250 lei	264	Rostul întreprinzătorului	206	Noua reglementare a exercitării comerțului	50
Pregătirea și meritele	54	Scurtă privire retrospectivă	287	Noul regim de lichidare a datoriilor	84
Printre nenumărate edificii	256	Sir Norman Angell	293	Proprietățile urbane evreiești din România trec în patrimoniul statului	115
Reduceri de impozite în Germania	151	Spiritul de organizare în noile forme economice	189	Transformarea acțiunilor la purtător	108
„Societate anonimă română-germană pt. Industria și Comerțul Fierului“	255	Stabilitatea monetară în Germania	138		
Timbrele fiscale	90	Stabilizarea prețurilor	217		
Țăranii bulgari	90	Stoparea plăților în Germania	150		
Un milion și jumătate grădini în Germania	256	Studiul economic al satului Drăguș-Făgăraș	193		
Uzinele Metaxa	264	Vieța economică în Nordul Ardealului	223		
Vicepreședintele Băncii Reichului	224	Viitorul petrolului nostru	264		
Zăcămintele de minereuri din Siberia	16				
Ziarul „Unirea”—Blaj	90				
Economie politică.					
Capital și muncă	81	Finanțe.			
Caxotte Pierre	293	Amânarea termenului pentru retragerea din circulație a monetelor labale de 1 și 2 Lei	216	Dr. Barbu Petru, necrolog	90
Colaborarea băncilor germane	166	Băncile de emisiune și statul	235	Noul comisar al guvernului la Bursa de Efecte	95
Combativitatea economiei naționale mobilizate	134	Comunicatul Ministerului de finanțe	154	Noul vice-gubernator al Băncii Naționale	7
Contribuțiuni la rezolvarea probl. creditului agricol	185	Finanțarea războiului	233	Noul rector al Academiei de Inalte Studii Comerciale și Industriale din Brașov	36
Corelația prețurilor	225	Imprumutul Reintegrării	225	Păcățianu Teodor V.	55
Creditele garantate de stat	138	Ministerul finanțelor	90, 224	Petruțiu Nicolae, necrolog	196
Creditul în economia totalitară	9, 18	Rostul Băncilor de Emisiune	227		
Cunoștințele social-economice ale oamenilor	286	Fiscale.			
Daudet Alphonse	293	Comisia centrală a timbrului	224	Grija viitorului	111
Democrație și libertate	294	Degrevările fiscale în Germania	240	Importanța orașelor	257
Desvoltarea raporturilor economice germano-române	165	Desființarea contribuției excepționale de 20%	232	Masa studenților din Sibiu	208
Detoef Auguste	275	Eliberarea certificatelor solicitate de țărani	16	Privire generală asupra politicii sociale române	265
Economia dirijată în Statele-Unite	187	Fiscalism unde nu trebuie	216	Problema funcționărească și structura Statului	155
Economii complementare	29	Interpretarea dispozițiilor Art. 15, par. 17 din Legea timbrului	243		
Ecoul războiului în viața noastră bancară	127	Legea pentru așezarea contribuțiilor directe	132, 166		
Economiciștii ardeleni	4, 12, 21, 31, 47	Legea pentru înființarea impozitului excepț. de 4%	126		
Finanțarea micii producțiuni	254	Legea pentru unificarea unor cote de impozite	122		
Forme practice de intervenție a statului român în viața economică	169	Prelungirea termenului pentru depunerea declarațiilor de impunere	64		
Fundamentele materiale ale unui plan economic	201	Preschimbarea timbrilor de aviație	168		
leftinirea creditului	240	Timbrul statistic	126		
Inceputul rațional	91	Trimiteri fiscale	292		
Întrebuințarea banilor	134	Legiferare.			
Jocul de bursă	295	Acționarul mic nu substituie pe lichidator	196		
Liberalism—democrație—autocrație	264	Amânarea punerii în aplicare a legilor de unificare	7		
Liberalism economic sau intervenționism de stat?	106	Amânarea scadențelor de plată din Nordul Transilvaniei	7, 195		
List Frederic	219	Autorizarea Băncii Naționale de a face unele operațiuni pentru naționalizarea întreprinderilor	14		
Luptă de clasă socială?	294				
Munca de folos obștesc	209				
Necesitatea cunoștințelor de cultură generală	103				
Noul aspect economic	241				

Personale.**Sociologie.****Statistică.**